

Bog anmeldelser: Årstiderne · Havørn

Jens Gregersen: Årstiderne
220 sider. Gads forlag. Forlagets pris: 299,95 kr. ISBN: 978-87-07057-3

Jens Gregersen: Havørn
192 sider. Gads forlag. Forlagets pris: 249,95 kr. ISBN 978-87-07476-2

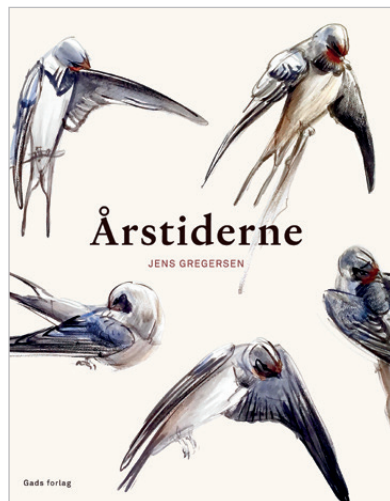
Af Thomas Secher Jensen

Den kendte og højt skattede fugleillustrator Jens Gregersen har indtaget en mindre benyttet niche som både illustratør og forfatter. I de senere år er der kommet en række bøger fra ham, fx "Den jyske hede – I urfuglenes tid" og "Det store Vadehav", og de to bøger "Årstiderne" og "Havørn" er de seneste i rækken. Begge bøger rummer mindre essays i kombination med et væld af illustrationer – Gregersen fans kan svælge i gode sager.

Bogen *Årstiderne* er opbygget kronologisk med et kapitel for hver af årets måneder. Under hver måned er der en række mindre, tematiske afsnit. I januar fx "Efter stormen", "Fuldmåneskyggerne", "Vinterglemsel", "Aros", "Under bondens æbletræer" og "De mest nuttede". Hvert afsnit er illustreret, som regel både af små tegninger i margenen og store, halveller helsiders opslag. Afsnittene er stramt koreograferet og fylder præcis to sider på et opslag.

Som ovennævnte titler antyder, spænder de korte essays vidt. Nogle er rent naturhistoriske beskrivelser af enkeltarter, som sjægere og silkehaler, der mæsker sig i nedfaldne æbler. Den mest nuttede viser sig at være den lille skallesluger, som Gregersen har set ved Norsminde Fjord i det Østjylland, han kender bedst. Beskrivelserne vidner om indgående kendskab til arter, både teoretisk men især selvoplevet. Da bogen handler om årstiderne, er der i mange afsnit små tilføjelser af vejrets indflydelse, hvad enten det er frosten og de tilisede fjorde eller en varm marts, som fik hvidtjørnen til at springe ud.

Udover de rent naturhistoriske afsnit er der mange kulturhistoriske afsnit, herunder landskabsbeskrivelser af forskelligheder som rapsmarker og fjordkyster, sidstnævnte med jagthytter, kassevogne og kalkunflokkene på Hirsholmene. Ligeledes associationer til andre forfattere og gulddertidens malere. Gregersen har blik for det hele, fra det mindste til det største.

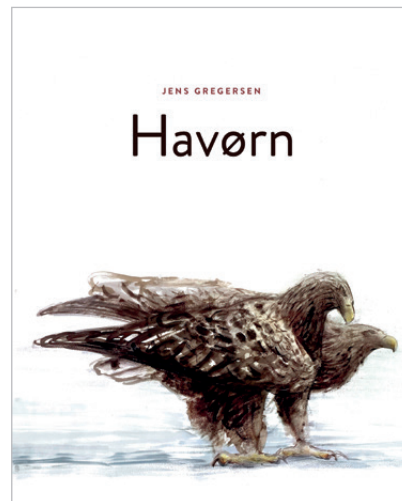

Bogen ville ikke være en Gregersen, hvis der ikke var indspark til dagens debatter om biodiversitet, naturfredning og naturforvaltning. Det fylder ikke meget i denne bog, men det ligger tydeligt underneden alle oplevelserne.

Personligt havde jeg stor fornøjelse af at læse et afsnit ad gangen som godnatlæsning. Ikke fordi jeg faldt i søvn ved læsningen, men omfang og indhold passede smukt til en afslutning på dagen.

Bogen "Havørn" er et personligt respons på noget, som vi i Gregersens generation fandt umuligt at forestille os: de store rovfugles genkomst som ynglefugle i Danmark. Efter at have været jaget og forfulgt til udryddelse i århundreder kom kongeørn, rød glente og havørn tilbage. Man kunne tilføje det samme for et par pattedyrarter, odder og ulv.

Indholdet i bogen har hovedoverskrifterne: "Ørne-parret", "De andre rovfugle" og "Årene med ørnene", og herunder er der en sværm af mindre fortællinger. Det personlige fremkommer ved Gregersens naboskab til et ørnepar på øen Vorsø i Horsens fjord, et naboskab så tæt, at han fra en bygning har kunnet se ned i reden. Han har fulgt dem fra reden blev etableret i 2011, og han har kunnet følge deres liv i nu mere end ti år. Iagttagelserne herfra dan-

ner grundstammen i bogen. Det fremgår tydeligt, at forfatteren har en dyb respekt for disse fugle, deres elegance og blødheden i deres bevægelser.

I forhold til bogen *Årstiderne* er der meget mindre tekst og mange flere illustrationer. Disse er ofte helsides eller to-siders akvareller, som man kunne være fristet til at rive ud af bogen og sætte op på væggen. Men udover disse er der et væld af tegninger, både sort/hvid og farve. Specielt fascinerende er tegninger fra en serie direkte observationer af en gråkrages drab på den første ørneunge. Det må ikke have været nemt at have været tilskuer til dette drama, men rækken af tegninger er en forbløffende dokumentation.

Bogen har et midterafsnit med en lang række tegninger af de andre rovfugle, som har besøgt Vorsø: fiskeørn, lille skrigeørn, musvåge, kongeørn, hvepsevåge, rød glente, rørhøg, spurvehøg. Sort stork er også omtalt. Tegningerne er bærende for teksten er minimal, men generelt skriver Gregersen flydende uden at forfalde til leksikale nemheder.

Begge bøger kan varmt anbefales, ikke blot som godnatlæsning, men også i andre stunder, hvor der er tid til en coffee-table bog.